

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Декан факультету
педагогіки і психології
_____ Т.О. Олефіренко

«08» вересня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
«ДОШКІЛЬНА ЛІНГВОДИДАКТИКА»

освітнього рівня бакалавра (1.10)
галузі знань 01 Освіта
спеціальності 012 Дошкільна освіта

Шифр за навчальним планом СВ03

Київ – 2021

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми, затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М.П. Драгоманова «27» квітня 2017 року, протокол №10.

Розробник програми: Товкач І. Є., кандидат психологічних наук, доцент

Затверджено на засіданні кафедри
педагогіки і психології дошкільної освіти
«30» серпня 2021 р., протокол №1

Завідувач кафедри

проф. Цветкова Г.Г.

I. Опис дисципліни

Шифр дисципліни ПП2.04

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни	Методи навчання і форми контролю	
Галузь знань (шифр, назва) 01 Освіта	Кількість кредитів - 4	<p>Методи навчання</p> <p>1) Лекції. з використанням мультимедійних презентацій, проблемні ситуації, практичні завдання, моделі Семінарські заняття з застосуванням роздаткового матеріалу;</p> <p>2) Телекомунікаційне навчання студента з викладачем;</p> <p>3) Використання мультимедійних освітніх засобів в процесі самонавчання (друковані, аудіо -, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж); система Moodle</p> <p>інтернет- конференція Cool Meet. Пос. на ел. к.: https://moodle.npu.edu.ua/course/view.php?id=5402</p> <p>Форми поточного контролю</p> <p>Модульна контрольна робота, контрольне тестування, розробка конспекту заняття, підготовка творчих завдань, презентації навчальних моделей</p> <p>Форма підсумкового контролю</p> <p><i>Екзамен (письмовий);</i></p> <p><i>Екзамен дистанційного навчання: (тести/завдання в системі Moodle).</i></p>	
Спеціальність (код, назва) 012 Дошкільна освіта	Загальна кількість годин – 120		
Освітній рівень (бакалавр/магістр) Бакалавр	Денна		Заочна
	Лекції:		
Нормативна	22		8
	Семінарські (практичні) заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 3 (2018) I	10/14		6
	Лабораторні заняття:		
Семестр III IV	5		
	Індивідуальна робота:		
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 3 - самостійна робота: 4	-		
	Самостійна робота:		
Мова навчання – українська	69	106	
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		

Навчальний курс «Дошкільна лінгводидактика» забезпечує формування у студентів спеціальності «Дошкільна освіта» освітнього ступеня «бакалавр» теоретико-методологічних знань про філософські, природничі, психологічні, лінгвістичні, лінгводидактичні, лінгвометодичні, технологічні засади побудови освітнього процесу, спрямованого на розвиток мовлення і навчання дітей рідної мови – формування мовленнєвої, комунікативної компетенцій. Що, зокрема, включає: знання мовленнєвого

компонента Державного стандарту дошкільної освіти, базисних характеристик мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку, чинних освітніх програм для дітей дошкільного віку, вмінь застосовувати сучасні методики та технології розвитку мовлення і навчання дітей рідної мови. Специфіка опанування студентами змістом дисципліни полягає як у засвоєнні теоретичних, методичних, технологічних знань, так й у опануванні практичними та професійними комунікативно-мовленнєвими вміннями.

Предмет вивчення дисципліни – методологічні, теоретичні, методичні, технологічні засади освітньої діяльності вихователя, спрямованої на формування мовленнєвої, комунікативної компетенцій, комунікативно-мовленнєвий розвиток дітей раннього і дошкільного віку; технології, професійний інструментарій (засоби, форми, методи і прийоми).

Міждисциплінарні зв'язки. Навчальний матеріал курсу спирається на базові положення курсу «Українська мова», педагогіки дошкільної, психології дитячої, літератури для дітей дошкільного віку, фахові методики.

Метою навчальної дисципліни є підготовка до виконання професійних функцій вихователя у сфері реалізації завдань формування мовленнєвої, комунікативної компетенцій у дітей дошкільного віку, формування здатності проектувати і здійснювати освітній процес у закладі дошкільної освіти з урахуванням індивідуальних досягнень дитини у комунікативно-мовленнєвій сфері, особливостей розвитку її особистості.

Завдання вивчення студентами курсу визначаються вимогами першого рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра, а також специфікою галузі дошкільної освіти, професії вихователя дітей дошкільного віку й полягають у наступному:

- 1.Оволодіння студентами системою методологічних, теоретичних, лінгводидактичних, лінгвометодичних знань про:
 - закономірності засвоєння дітьми рідної мови, становлення і розвитку мовлення, комунікативно-мовленнєвої діяльності;
 - методики, технології формування мовленнєвої, комунікативної компетенції;
 - закономірності проектування освітнього процесу, спрямованого на формування мовленнєвої, комунікативної компетенції дітей;
 - шляхи забезпечення перспективності та наступності між ланками дошкільної і початкової освіти;
 - особливості професійної діяльності вихователя, спрямованої на розвиток комунікативно-мовленнєвої сфери дитини.
- 2.Формування у студентів лінгвометодичної, технологічної, комунікативно-мовленнєвої, практичної підготовленості;

- 3. Прилучення студентів до професійно-педагогічних цінностей, формування професійної спрямованості, виховання інтересу до визначеного напрямку професійної діяльності, емоційно-ціннісного ставлення до дитини.

- 4. Формування спрямованості на професійне зростання.

II. Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1	ПР- 01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.	Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
2	ПР - 03 Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами	КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.
3	ПР - 06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.	КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.
4	ПР – 17 Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.	КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.
5	ПР –18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.	КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтерес і повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).
6	ПР- 20 Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.	КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 4 кредити ЄКТС / 120 годин.

№	Назва модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		аудиторні	лекції	практ/сем	лаборатор.	СРС	аудиторні	лекції	практ/сем	лаборатор.	СРС
	Модуль 1. Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики	14	6	6	2	33	2	2	-	-	35
1	Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики	2	2		-	9		1			8
2	Закономірності становлення і розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування у дітей	2		2	-	9					8
3	Професійно-мовленнєве спілкування вихователя як комунікативний чинник розвитку мовлення дітей	4	2	2	-	9					8
4	Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування у дітей.	6	2	2	2	15		1			11
	Модуль 2. Основні напрями розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку	26	12	14	2	33	8	4	4	-	35
5	Методика розвитку мовлення дітей раннього віку	6	2	2/2		6		2			6
6	Методика виховання звукової культури мовлення, формування фонетичної компетенції	4	2	2	1	6			2		6
7	Методика словникової роботи, формування лексичної компетенції	4	2	2		6					6
8	Методика формування граматичної правильності мовлення, граматичної компетенції	2	2	2		6					6
9	Методика розвитку зв'язного мовлення, формування діалогової компетенції	8	4	4	1	11		2	2		11
	Модуль 3. Формування усвідомлення дитиною мовлення	8	4	4	1	33	4	2	2	-	36
10	Методика навчання української мови як державної	4	2	2	1	16		1			16
11	Методика навчання дітей елементів грамоти	4	2	2	1	17		1	2		20
Разом 120 год.:		46	22	24	5	69	8	6	-	-	106

IV. Зміст дисципліни

№	4.1 Назва модулів, тем та їх зміст	всього	лекцій
	<p style="text-align: center;">Модуль 1.</p> <p style="text-align: center;">Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики</p> <p>Тема 1. Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики (2 год.) <i>Дошкільна лінгводидактика як наука. Предмет, об'єкт, фундаментальні поняття дошкільної лінгводидактики. Філософські засади лінгводидактики. Природничі засади лінгводидактики. Психологічні засади лінгводидактики. Лінгвістичні засади дошкільної лінгводидактики. Лінгводидактичні, лінгвометодичні засади.</i></p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. (нова редакція) 2021. 2. Нова українська школа. Проект Державного стандарту початкової загальної освіти. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://mon.gov.ua/content/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2017/08/30/project.pdf 3. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. К. :Видавничий Дім «Слово», 2013. 742 с. <p>Тема 2. Закономірності становлення і розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування у дітей (семінарське заняття) <i>Закономірності розвитку мовлення у дітей за Л.Ф. Федоренко. Періодизація мовного розвитку дітей за А.К.Марковою. Етапи генезису мовлення як засобу спілкування за М.І.Лісіною. Мовленнєве зростання дошкільника за Т.О. Піроженко. Базисна характеристика мовленнєвого розвитку дітей різних вікових груп. Становлення і розвиток комунікативної діяльності протягом дошкільного дитинства. Взаємозв'язки між розвитком мовлення і комунікативної діяльності (М.І.Лісіна). Феномен комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку (І.О.Луценко). Щоденник спостережень, спілкування з дітьми.</i></p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. К. Видавничий Дім «Слово», 2013 (2015). 742 с. 2. Луценко І. О. Дитина і дорослий: вчимося спілкуватися: Готуємося до мовленнєвого спілкування з дошкільниками. К. : Світич, 2013. 203 с. 3. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с. <p>Тема 3. Професійно-мовленнєве спілкування вихователя як комунікативний чинник розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку (2 год.) <i>Функції, структура особистісно розвивального професійно-мовленнєвого спілкування вихователя з дітьми. Принципи організації вихователем мовленнєвого спілкування з дітьми. Функції і форми мовленнєвих висловлювань вихователя. Етапи здійснення і прийоми управління мовленнєвим контактом. Структура комунікативно-мовленнєвих умінь вихователя. Вимоги до якостей і техніки, літературної правильності мовлення, мови вихователя. Індивідуальний тренінг професійно-мовленнєвого спілкування з дітьми.</i></p> <p><i>Сучасні підходи до створення освітнього середовища у закладі дошкільної освіти (К.Крутій). Розвивальний потенціал мовленнєвого середовища закладу дошкільної освіти (Л.Федоренко, А.Богуш, К. Крутій). Створення оптимального рівня мовленнєвого середовища для дітей різних вікових груп.</i></p> <p>Рекомендовані інформаційні джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. –Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с. 	14	6

- 2.Луценко І. О. Дитина і дорослий: вчимося спілкуватися: Готуємося до мовленнєвого спілкування з дошкільниками. К. : Світлич, 2013. 203 с.
- 3.Луценко І. О. Спілкуємося на рівних. Організація комунікативно-мовленнєвої діяльності дошкільнят на засадах дитино центрризму/ І.О.Луценко // Дошкільнє виховання, 2015. № 1.С.5-10.

Тема 4. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування дітей (2 год.)

Мета розвитку комунікативно-мовленнєвої сфери в дошкільному дитинстві. Сутність поняття «мовленнєва компетенція», компоненти мовленнєвої компетенції дошкільника: фонетична, лексична, грамаатична, діамонологічна. Сутність поняття «комунікативна компетенція», компоненти комунікативної компетенції. Сутність поняття «художньо-мовленнєва компетенція», компоненти художньо-мовленнєвої компетенції. Базовий компонент дошкільної освіти: освітня лінія «Мовлення дитини». Завдання і зміст роботи з формування мовленнєвої компетенції в різних вікових групах. Аналіз чинних освітніх програм: «Дитина, «Впевнений старт», «Українське дошкільня» та ін. Мовленнєве заняття як форма роботи з формування мовленнєвої компетенції. Комплексне мовленнєве заняття. Тематичне мовленнєве заняття. Методи і прийоми розвитку мовлення. Засоби розвитку мовлення. Організація спілкування дітей у повсякденному житті.

Планування освітнього процесу з розвитку мовлення.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. (нова редакція) 2021.
- 2.Нова українська школа. Проект Державного стандарту початкової загальної освіти. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/content/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2017/08/30/project.pdf>
3. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. – Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. – 2020. 440 с.та інші чинні програми з дошкільної освіти
4. Крутій К. Л. Мовленнєве заняття: досвід, проблеми, пропозиції / К. Л. Крутій. – Запоріжжя, ТОВ “ЛППСлдт”,1998. – 160 с.
5. Крутій К. Л. Створення мовленнєвого середовища: теоретичні засади і практична реалізація / К. Л. Крутій. – Запоріжжя, ТОВ “ЛППСлдт”,2001. – 164 с.
6. Крутій К. Л. Вимоги до сучасного відкритого мовленнєвого заняття / К. Л. Крутій // Дошкільнє виховання. – 2002, – № 2. – С. 14-17.
7. Луценко І. Мовленнєвому заняттю – комунікативну тему / І. Луценко // Дошкільнє виховання. – 2002. – № 1 – С. 16-17.
8. Луценко І. Культура мовленнєвого спілкування: Зміст і методи роботи / І. Луценко // Дошкільнє виховання. – 2004. – № 5. – С. 10-12.

Модуль 2.

Основні напрями розвитку мовлення дітей раннього і дошкільного віку

**2 1
6 2**

Тема 5. Методика розвитку мовлення дітей раннього віку (2 год.)

Закономірності становлення і розвитку мовлення на першому році життя. Етапи розвитку мовлення на першому році життя. Емоційне спілкування дитини з дорослим. Розвиток голосових реакцій. Розвиток розуміння мовлення дорослого. Розвиток активного мовлення дитини. Особливості засвоєння перших слів.

Шляхи розвитку мовлення дітей на першому році життя. Прийоми розвитку домовних проявів і наслідування звуків, розуміння мовлення дорослих, навчання вимови перших усвідомлених слів. Методика використання предметних картинок.

Закономірності розвитку мовлення на другому році життя. Розуміння мовлення дорослих. Засвоєння звуків рідної мови. Розвиток словника та активного мовлення дітей. Становлення граматичної будови мовлення. Розвиток діалогічного мовлення.

Методика розвитку мовлення на другому році життя. Зміст роботи з розвитку мовлення (програма «Оберіг», «Дитина»). Види занять з розвитку мовлення. Показ і називання предметів, предметів у дії. Ігри-заняття: з лялькою, на звуконаслідування. Показ інсценівок. Розповідання віршиків, потішок. Заняття з предметними і сюжетними і картинками. Заняття-спостереження. Прийоми розвитку мовлення.

Закономірності розвитку мовлення на третьому році життя. Характеристика мовлення дітей третього року життя. Методика розвитку мовлення на третьому році життя. Зміст роботи з розвитку мовлення (програма «Оберіг», «Дитина»). Види занять. Організація спілкування дітей у повсякденному житті.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, О. В. Саприкіна. К. : Видавничий дім «Слово», 2009. 408 с.
2. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
3. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка.2020. 440 с.та інші чинні програми.
4. Манько Н. В. Діагностика та корекція мовленнєвого розвитку дітей раннього віку : науково-методичний посібник / Н. В. Манько. К. :, 2008. 256 с. Режим доступу: <https://www.criticalthinking.expert/book-criticalthinking/osnovy-krytychnogo-myslennya-navchalnyj-posibnyk-dlya-uchniv-10-11-klasiv-zagalnoosvitnih-navchalnyh-zakladiv.pdf>
5. Товкач І. Як розвивати мовлення наймолодших / Ірина Товкач // Палітра педагога. 2016. № 4. С. 3-6.

Тема 6. Методика виховання звукової культури мовлення, формування фонетичної компетенції

Сутність понять «звукова культура мовлення», «фонетична компетенція». Характеристика компонентів звукової культури мовлення. Закономірності засвоєння звукового ладу української мови, розвитку звукової сторони мовлення. Анатомо-фізіологічні передумови творення мовних звуків. Будова мовленнєвого апарату. Поняття «фонема». Дофонемний і фонематичний період розвитку мовлення дитини. Особливості розрізнення і становлення звуків у дитячому мовленні. Особливості звуковимови дітей різних вікових груп.

Завдання і зміст роботи з виховання звукової культури мовлення. Аналіз розділів програм «Дитина», «Впевнений старт» та ін. Спеціальні принципи роботи з виховання звукової культури мовлення. Методика формування фонематичного слуху. Дидактичні ігри і вправи на розвиток мовленнєвого слуху. Методика формування правильної звуковимови. Дидактичні ігри і вправи на розвиток компонентів звукової культури мовлення. Усвідомлення звукового складу української мови. Тематичні заняття з виховання звукової культури мовлення.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. – 742 с.
2. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. – Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. – 2016. – 304 с.
3. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. –Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. – 720 с.

Тема 7. Методика словникової роботи, формування лексичної компетенції

Сутність понять «словник», «активний словник», «пасивний словник», «лексична компетенція». Закономірності засвоєння слова. Сучасні підходи до розвитку словника, дослідження з проблеми. Особливості словника дітей різних вікових груп. Специфіка завдань з формування лексичної компетенції. Збалансованість словника з різних освітніх ліній. Завдання і зміст словникової роботи в різних вікових групах. Аналіз розділів програм «Дитина», «Впевнений старт» та ін.

Спеціальні принципи словникової роботи. Методи і прийоми словникової роботи. Засвоєння дітьми понять «слова – назви предметів», «слова-назви дій», «слова-назви ознак», «слова-помічники». Дидактичні ігри і вправи на реалізацію завдань словникової роботи. Тематичні заняття з словникової роботи. Розвиток словника дітей під час інших видів занять і у повсякденному житті.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. – 742 с.
2. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. – Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. – 2016. – 304 с.

3. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. – Частина I та II. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2005. – 720 с.

4. Товкач І.Є. Тварини: дикі та свєські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К.: Грамота, 2015. – 88 с. – (Серія «Розглядай та пізнавай»).

5. Товкач І.Є. Працюють усі навколо нас: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К.: Грамота, 2015. – 96 с. – (Серія «Розглядай та пізнавай»).

6. Товкач І.Є. Овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К.: Грамота, 2016. – 72 с. – (Серія «Розглядай та пізнавай»).

7. Товкач І.Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К.: Грамота, 2018. – 88 с. – (Серія «Розглядай та пізнавай»).

Тема 8. Методика формування граматичної правильності мовлення, граматичної компетенції

Сутність понять «граматична правильність мовлення», «граматичне значення», «граматична компетенція». Закономірності становлення граматичної правильності мовлення, засвоєння дітьми граматичних форм української мови. Сучасні підходи, дослідження з проблеми. Завдання і зміст роботи з формування граматичної компетенції в різних вікових групах. Аналіз розділів програм «Дитина», «Впевнений старт», «Українське дошкільня».

Спеціальні принципи формування граматичної правильності мовлення. Методи і прийоми формування граматичної компетенції. Дидактичні ігри і вправи на формування граматичної компетенції. Тематичні заняття з формування граматичної правильності мовлення.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред. А. М. Богуш. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. – 742 с.

2. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. – Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. – 2020. – 440 с. та інші чинні програми з дошкільної освіти

3. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. – Частина I та II. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2005. – 720 с.

4. Крутій К.Л. Методика проведення індивідуальних занять із мовленнєво пасивними дітьми дошкільного віку. Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2003. 320 с.

Тема 9. Методика розвитку зв'язного мовлення, формування діалогічної, комунікативної компетенції (4 год.)

Сутність понять «зв'язне мовлення», «ситуативне мовлення», «контекстне мовлення», «діалогічне мовлення», «монологічне мовлення», «діалогічна компетенція», «монологічна компетенція». Закономірності розвитку зв'язного мовлення. Сучасні підходи, дослідження з проблеми (А.Богуш, Н.Гавриш, Н. Луцан, І.Луценко).

Завдання і зміст роботи з формування діалогічної компетенції в різних вікових групах. Аналіз розділів програм «Дитина», «Впевнений старт», «Українське дошкільня».

Методи і прийоми розвитку діалогічного мовлення, навчання дітей діалогу. Методика проведення бесід, розмов. Дидактичні ігри і вправи на розвиток діалогічного мовлення. Комплексні і тематичні заняття з формування діалогічної компетенції. Організація діалогічного спілкування дітей у повсякденному житті.

Завдання і зміст роботи з формування монологічної компетенції в різних вікових групах. Аналіз розділів програм «Дитина», «Впевнений старт», «Українське дошкільня».

Методика навчання описової розповіді. Методика навчання розповідання на теми з власного досвіду. Методика навчання розповідання за дидактичними картинками. Методика навчання дітей творчої розповіді. Методика навчання дітей переказу художніх творів. Комплексні і тематичні заняття з формування монологічної компетенції.

Тематичні заняття з формування комунікативної компетенції. Формування комунікативної компетенції в спільно-дорослій, самостійній комунікативно-мовленнєвій діяльності дітей.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред. А. М. Богуш. К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. 742 с.
2. Гавриш Н. Розвиток зв'язного мовлення дошкільнят: навч.-метод. посіб. К. Вид. дім «Шкільний світ» : вид. Л. галічина, 2006 . 119 с.
- 3/ Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. – 2016. – 304 с.
4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. – 720 с.
5. Крутій К.Л. Методика проведення індивідуальних занять із мовленням пасивними дітьми дошкільного віку. Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2003. 320 с.
6. Товкач І. Художньо-мовленнєва діяльність дітей : організаційні аспекти / І. Товкач // Палітра педагога. 2018. № 2. С. 3 -7.
7. Товкач І.Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2019. 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
8. Товкач І.Є. Як весело й цікаво підготуватися до прогулянки / Г.В. Беленька, І.Є. Товкач // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2018. №5. С. 24 – 29.

Модуль 3.

Формування усвідомлення дитиною мовлення

8 4

Тема 10. Методика навчання української мови як державної

Теоретичні засади навчання дітей дошкільного віку другої мови. Поняття двомовності. Характеристика видів і типів двомовності. Інтерференція, транспозиція, їх місце в процесі засвоєння дітьми національних спільнот української мови. Типові помилки в мовленні дітей.

Видатні педагоги про навчання дітей другої мови. Зарубіжні та вітчизняні дослідження проблеми навчання другої мови в дошкільному віці.

Засвоєння української мови як державної (освітня лінія Базового компонента «Мовлення дитини»). Завдання і зміст навчання української мови як державної. Принципи навчання української мови в закладах національних спільнот. Зміст, форми, методи, прийоми навчання української мови. Створення україномовного розвивального середовища закладах національних спільнот.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. (нова редакція) 2021.
2. Богуш А. М. Навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах національних спільнот: програма та навчально-методичні рекомендації / А.М.Богуш. – Тернопіль: Мандрівець, 2016. – 136 с.
3. Богуш А. М. Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах / А. М. Богуш. – К. : Видавничий дім “Слово”, 2008. – 440 с.
4. Крутій К. Навчання української мови дітей дошкільного віку: теорія і практика / К. Крутій. Запоріжжя: ЛПКС, 2000. – 156 с.
5. Навчання дітей дошкільного віку рідної мови : навчальний посібник / уклад. Л.В. Іщенко – Умань: ПП «Жовтий», 2013. 138 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/1268/1/%D0%9D%D0%90%D0%92%D0%A7%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF%20%D0%94%D0%86%D0%A2%D0%95%D0%99%20%D0%94%D0%9E%D0%A8%D0%9A%D0%86%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%92%D0%86%D0%9A%D0%A3%20%D0%A0%D0%86%D0%94%D0%9D%D0%9E%D0%87%20%D0%9C%D0%9E%D0%92%D0%98.pdf>

Тема 11. Методика навчання дітей елементів грамоти (2 год.)

Сутність мовленнєвої готовності дітей до школи. Характеристика понять «загальномовленнєва», «спеціальна мовленнєва підготовка дітей до навчання у школі» (Л.О. Калмикова). Перспективність і наступність навчання дітей української (рідної) мови у закладах дошкільної освіти та початкової загальноосвітньої школи.

Методика формування оцінно-контрольних дій у начально-мовленнєвій діяльності (А.М.Богуш).

Теоретико-методичні засади навчання дітей елементів грамоти. Методи навчання дітей грамоти. Основні напрями і завдання навчання грамоти в різних вікових групах. Аналіз розділів програм «Дитина», «Впевнений старт», «Українське дошкільля».

Методика навчання дітей звукового, складового аналізу слів. Ознайомлення з будовою мовленнєвого апарату, голосними, приголосними; твердими, м'якими

приголосними. Ознайомлення дітей з реченням, словом, його складовою будовою, наголосом. Ознайомлення дітей з буквами, їх алфавітними назвами; прийоми навчання дітей читання. Підготовка руки дитини до письма.

Сучасні посібники з навчання дітей елементів грамоти: букварики для дошкільнят, робочі зошити (М. Зайцев І. Луценко, І. Товкач, Л. Шелестова, та ін.).

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. (нова редакція) 2021.
2. Нова українська школа. Проект Державного стандарту початкової загальної освіти. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/content/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2017/08/30/project.pdf>
3. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. – К. : Вища школа, 2011. – 542 с.
4. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. – К. ВД «Слово». 2011(2015). – 702 с.
5. Богуш А. М. Перші кроки грамоти: передшкільний вік : навч. посіб. / А. М. Богуш, Н. В. Маліновська. - К. : Слово, 2013. - 424 с.
6. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. – Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. – 2016. – 304 с.
7. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. – Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. – 720 с.
8. Калмикова Л.О. Перспективність і наступність у навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний виміри : навч. метод. пос. / Л.О. Калмикова. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2017. 448 с.
9. Кондратюк С.Г. Шляхи використання літератури напрямку нон-фікшн у закладах дошкільної освіти: інтегрований підхід/ С.Г. Кондратюк // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: (Частина II: Педагогічні науки). № 1 (324) березень 2019. С.249-260.
10. Товкач І.Є. Слово. Речення. Звуки: методичний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. – Х.: В-во «Ранок». – 2015. – 176 с. – (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
11. Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: методичний посібник: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. – Х.: В-во «Ранок». – 2015. – 192 с. – (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
12. Товкач І.Є. Слово. Речення. Звуки: навчальний посібник для дітей старшого дошкільного віку : у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. – Х.: В-во «Ранок». – 2015. – 80 с. – (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
13. Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: навчальний посібник для дітей старшого дошкільного віку: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. – Х.: В-во «Ранок». – 2015. – 80 с. – (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
14. Товкач І.Є. Розуміння й усвідомлення дитми старшого дошкільного віку мовлення як психолінгвістичні феномени // Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том 4. Психологія розвитку дошкільника. Випуск 16. 2020. С.195-209. Режим доступу: <http://www.apppsychology.org.ua/index.php/ua/arkhiv-vydannia/tom-4/vipusk-16-2020>
15. Товкач І.Є. Підготовка майбутніх вихователів до взаємодії з батьками щодо формування в дітей основ культури читача / І.Є. Товкач в електронному виданні «Народна освіта» (Випуск 2 (41) 2020 р.) Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=6188

4.2. Плани семінарських, практичних, лабораторних занять

Семінарські заняття

Семінарське заняття 1.

Тема 1. Філософські, природничі, психологічні, лінгвістичні та лінгводидактичні засади дошкільної лінгводидактики (2 год.)

1. Філософські засади дошкільної лінгводидактики.
2. Природничі засади дошкільної лінгводидактики.
3. Психологічні засади дошкільної лінгводидактики.
4. Лінгвістичні, лінгводидактичні, лінгвометодичні засади дошкільної лінгводидактики

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. – К. : Вища школа, 2011. – 542 с.
2. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). 704 с.
3. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. – Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. – 720 с.

Семінарське заняття 2.

Тема 2. Базові характеристики мовленнєвого розвитку та спілкування дітей різних вікових груп (2 год.)

1. Загальні закономірності мовленнєвого розвитку дітей.
2. Закономірності мовленнєвого розвитку з погляду різних наукових підходів.
3. Базові характеристики мовленнєвого розвитку дітей різних вікових груп.

Рекомендовані інформаційні джерела

Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2013. – 742 с.

Семінарське заняття 3.

Тема 3 Становлення і розвиток комунікативно-мовленнєвої діяльності протягом дошкільного дитинства (2 год.)

1. Феномен комунікативно-мовленнєвої діяльності, її структура.
2. Розвиток сфери спілкування з дорослими.
3. Розвиток сфери спілкування з однолітками.
4. Взаємозв'язки між розвитком мовлення і спілкування.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). 704 с.

2. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. – Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. – 720 с.

3. Луценко І. О. Дитина і дорослий: вчимося спілкуватися: Готуємося до мовленнєвого спілкування з дошкільниками. – К. : Світлич, 2013. – 203 с.

4. Луценко І. О. Спілкуємося на рівних. Організація комунікативно-мовленнєвої діяльності дошкільнят на засадах дитино центризму/ І.О.Луценко // Дошкільне виховання, 2015. - № 1.- С.5-10.

Семінарське заняття 4.

Тема 4. Сутність поняття «мовленнєва компетенція». Завдання і зміст роботи з формування мовленнєвої компетенції згідно чинних освітніх програм (2 год.)

1. Мовленнєва компетенція дітей дошкільного віку, її компоненти.
2. Завдання і зміст роботи з формування мовленнєвої компетенції в різних вікових групах. Аналіз чинних освітніх програм.
3. Аналіз чинних освітніх програм для закладів дошкільної освіти.

Рекомендовані інформаційні джерела

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. (нова редакція) 2021.

2. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). 704 с.

3. Нова українська школа. Проект Державного стандарту початкової загальної освіти. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/content/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2017/08/30/project.pdf>

4. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. – Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. – 2020. 440 с. та інші чинні програми з дошкільної освіти

5. Крутій К. Л. Створення мовленнєвого середовища: теоретичні засади і практична реалізація / К. Л. Крутій. – Запоріжжя, ТОВ “ЛПІСлдіт”, 2001. – 164 с.

6. Луценко І. Культура мовленнєвого спілкування: Зміст і методи роботи / І. Луценко // Дошкільне виховання. – 2004. – № 5. – С. 10-12.

Семінарське заняття 5.

Тема 5. Закономірності становлення і розвитку мовлення дітей раннього віку (2 год.)

1. Закономірності становлення і розвитку мовлення дітей на першому році життя. Шляхи розвитку мовлення дітей.

2. Закономірності розвитку мовлення на другому році життя. Методика розвитку мовлення дітей.

3. Закономірності розвитку мовлення на третьому році життя. Методика розвитку мовлення дітей.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, О. В. Саприкіна. – К. : Видавничий дім «Слово», 2009. – 408 с.

2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред. А. М. Богуш. – К. : Вища школа, 2011. – 542 с.

3. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш. К. : Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). 704 с.

4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А. М. – Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. – 720 с.

5. Манько Н. В. Діагностика та корекція мовленнєвого розвитку дітей раннього віку : науково-методичний посібник / Н. В. Манько. – К. : , 2008. – 256 с.

6. Товкач І. Як розвивати мовлення наймолодших / Ірина Товкач // Палітра педагога. 2016. № 4. С. 3-6.

Семінарське заняття 6.

Тема 6. Методика ознайомлення дітей з художньою літературою, формування художньо-мовленнєвої компетенції (2 год.)

1. Теоретичні засади художньої-мовленнєвої діяльності.
2. Принципи ознайомлення дітей з художніми творами.
3. Сутність поняття «художньо-мовленнєва компетенція».
4. Завдання і зміст роботи з формування художньо-мовленнєвої компетенції в різних вікових групах.
5. Методика проведення занять з ознайомлення дітей з художньою літературою.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. (нова редакція) 2021.

2. Богуш А. М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи: навчально-методичний посібник / А. М. Богуш, Н. І. Луцан. – К. : Видавничий дім «Слово», 2008. – 256 с.

3. Богуш А. М. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах / А. М. Богуш, Н. Гавриш, Т. Хома. – К. : Видавничий дім «Слово», 2006. – 304 с.

4. Гавриш Н. Система творчих завдань у роботі з літературними творами / Н. Гавриш // Дошкільне виховання. – 2004. - № 5. – С. 7-8.

5. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А. М. – Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. – 720 с.

6. Кондратюк С. Г. Шляхи використання літератури напрямку нон-фікшн у закладах дошкільної освіти: інтегрований підхід / С. Г. Кондратюк // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: (Частина II: Педагогічні науки). № 1 (324) березень 2019. С. 249-260.

7. Товкач І. Є. Працюють усі навколо нас: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І. Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2015. 96 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

8. Товкач І. Є. Тварини: дикі та свійські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І. Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2015. 88 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

9. Товкач І. Є. Рослини: овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І. Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». 2016. 86 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

10. Товкач І. Як розвивати мовлення наймолодших / Ірина Товкач // Палітра педагога. 2016. № 4. С. 3-6.

11. Товкач І. Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І. Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2018. 87 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

12. Товкач І. Художньо-мовленнєва діяльність дітей : організаційні аспекти / І. Товкач // Палітра педагога. 2018. № 2. С. 3 -7.

13. Товкач І. Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І. Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2019. 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

14. Товкач І. Є. Підготовка майбутніх вихователів до взаємодії з батьками щодо формування в дітей основ культури читача / І. Є. Товкач в електронному виданні «Народна освіта» (Випуск 2 (41) 2020 р.) Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=6188

Семінарське заняття 7.

Тема 7. Теоретико-методичні засади навчання української мови як державної (2 год.)

1. Інтерференція, транспозиція в процесі засвоєння дітьми національних спільнот української мови. Типові помилки в мовленні дітей.

2. Дослідження проблеми навчання другої мови в дошкільному віці.
3. Аналіз програми А.М. Богуш з навчання дітей національних спільнот української мови.
4. Організація освітнього процесу з навчання дітей спілкування українською мовою.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. (нова редакція) 2021.
2. Богуш А. М. Навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах національних спільнот: програма та навчально-методичні рекомендації / А.М.Богуш. – Тернопіль: Мандрівець, 2016. – 136 с.
3. Богуш А. М. Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах / А. М. Богуш. – К. : Видавничий дім “Слово”, 2008. – 440 с.
4. Крутій К. Навчання української мови дітей дошкільного віку: теорія і практика / К. Крутій. Запоріжжя: ЛПІС, 2000. – 156 с.
5. Навчання дітей дошкільного віку рідної мови : навчальний посібник / уклад. Л.В. Іщенко – Умань: ПП «Жовтий», 2013. 138 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/1268/1/%D0%9D%D0%90%D0%92%D0%A7%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF%20%D0%94%D0%86%D0%A2%D0%95%D0%99%20%D0%94%D0%9E%D0%A8%D0%9A%D0%86%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%92%D0%86%D0%9A%D0%A3%20%D0%A0%D0%86%D0%94%D0%9D%D0%9E%D0%87%20%D0%9C%D0%9E%D0%92%D0%98.pdf>

Практичні заняття

Практичне заняття 1.

Тема 1. Сучасні форми, методи, прийоми, засоби освітньої роботи з розвитку мовлення в закладі дошкільної освіти (2 год).

1. Сучасне мовленнєве заняття. Види мовленнєвих занять.
2. Розвиток мовлення дітей у повсякденному житті.
3. Методи і прийоми розвитку мовлення дітей.
4. Засоби розвитку мовлення дітей

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. (нова редакція) 2021.
2. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). 704 с.
3. Нова українська школа. Проект Державного стандарту початкової загальної освіти. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/content/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2017/08/30/project.pdf>
4. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. – Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. – 2020. 440 с. та інші чинні програми з дошкільної освіти
5. Крутій К. Л. Створення мовленнєвого середовища: теоретичні засади і практична реалізація / К. Л. Крутій. – Запоріжжя, ТОВ “ЛПІСлдіт”, 2001. – 164 с.
6. Крутій К. Л. Вимоги до сучасного відкритого мовленнєвого заняття / К. Л. Крутій // Дошкільне виховання. – 2002, – № 2. – С. 14-17.
7. Луценко І. Мовленнєвому заняттю – комунікативну тему / І. Луценко // Дошкільне виховання. – 2002. – № 1 – С. 16-17.

Практичне заняття 2.

Тема 2. Методика розвитку мовлення дітей раннього віку (2 год).

1. Закономірності становлення і розвитку мовлення дітей на першому році життя. Шляхи формування мовлення дітей.
2. Закономірності розвитку мовлення на другому році життя. Методика роботи з дітьми.
3. Закономірності розвитку мовлення на третьому році життя. Методика роботи з дітьми.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, О. В. Саприкіна. – К. : Видавничий дім “Слово”, 2009. – 408 с.
2. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. – К. : Вища школа, 2011. – 542 с.
3. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). 704 с.
4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. – Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. – 720 с.

5. Манько Н. В. Діагностика та корекція мовленнєвого розвитку дітей раннього віку : науково-методичний посібник / Н. В. Манько. – К. : , 2008. – 256 с.

6. Товкач І. Як розвивати мовлення наймолодших / Ірина Товкач // Палітра педагога. 2016. № 4. С. 3-6.

Практичне заняття 3.

Тема 3. Основні напрями навчання мови і розвитку мовлення дітей дошкільного віку (2 год).

1. Закономірності засвоєння дітьми дошкільного віку звуків, словникового складу, граматичних значень української (рідної мови).
2. Методика формування фонетичної компетенції.
3. Методика формування лексичної компетенції.
4. Методика формування граматичної компетенції.

Рекомендовані інформаційні джерела

1. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. – К. : Вища школа, 2011. – 542 с.

2. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). 704 с.

3. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. – Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. – 2020 – 440 с. та інші чинні програми з дошкільної освіти

4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. – Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. – 720 с.

Практичне заняття 4.

Тема 4. Методика розвитку зв'язного мовлення, організації комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку (2 год.)

1. Завдання і зміст освітньої діяльності з розвитку зв'язного мовлення дітей. Аналіз чинних освітніх програм.
2. Методика проведення розмов, бесід з дітьми різних вікових груп.
3. Методика навчання різних видів розповідання.
4. Методика організації комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей старшого дошкільного віку

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). 704 с.

2. Гавриш Н. Розвиток зв'язного мовлення дошкільнят: навч.-метод. посіб. К. Вид. дім «Шкільний світ» : вид. Л. галіцина, 2006 . 119 с.

3/Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. – Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. – 2016. – 304 с.

4. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. – Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. – 720 с.

5. Крутій К.Л. Методика проведення індивідуальних занять із мовленнєво пасивними дітьми дошкільного віку. Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2003. 320 с.

6. Товкач І. Художньо-мовленнєва діяльність дітей : організаційні аспекти / І. Товкач // Палітра педагога. 2018. № 2. С. 3 -7.

7. Товкач І.Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2019. 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).

8. Товкач І.Є. Як весело й цікаво підготуватися до прогулянки / Г.В. Беленька, І.Є. Товкач // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2018. №5. С. 24 – 29.

Практичне заняття 5.

Тема 5. Методика навчання дітей елементів грамоти (2 год.)

1. Сучасні підходи до навчання дітей дошкільного віку елементів грамоти. Порівняльний аналіз Державних стандартів дошкільної і початкової освіти.
2. Завдання і зміст освітньої діяльності з навчання дітей дошкільного віку елементів грамоти. Аналіз чинних освітніх програм.
3. Методика навчання дітей звукового і складового аналізу слів.
4. Методика ознайомлення дітей з словом, реченням.
5. Методика підготовки руки дитини до письма.

6. Дидактичний матеріал, навчальні посібники з навчання елементів грамоти, методика їх застосування.

Рекомендовані інформаційні джерела:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. (нова редакція) 2021.
2. Нова українська школа. Проект Державного стандарту початкової загальної освіти. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/content/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2017/08/30/project.pdf>
3. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. – К. : Вища школа, 2011. – 542 с.
4. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. – К. ВД «Слово». 2011(2015). – 702 с.
5. Богуш А. М. Перші кроки грамоти: передшкільний вік : навч. посіб. / А. М. Богуш, Н. В. Маліновська. - К. : Слово, 2013. - 424 с.
6. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. – Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. – 2016. – 304 с.
7. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. – Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. – 720 с.
8. Калмикова Л.О. Перспективність і наступність у навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний виміри : навч. метод. пос. / Л.О. Калмикова. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2017. 448 с.
9. Кондратюк С.Г. Шляхи використання літератури напрямку нон-фікшн у закладах дошкільної освіти: інтегрований підхід/ С.Г. Кондратюк // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: (Частина II: Педагогічні науки). № 1 (324) березень 2019. С.249-260.
10. Товкач І.Є. Слово. Речення. Звуки: методичний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. – Х.: В-во «Ранок». – 2015. – 176 с. – (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
11. Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: методичний посібник: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. – Х.: В-во «Ранок». – 2015. – 192 с. – (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
12. Товкач І.Є. Слово. Речення. Звуки: навчальний посібник для дітей старшого дошкільного віку : у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. – Х.: В-во «Ранок». – 2015. – 80 с. – (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
13. Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: навчальний посібник для дітей старшого дошкільного віку: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. – Х.: В-во «Ранок». – 2015. – 80 с. – (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
14. Товкач І.Є. Розуміння й усвідомлення дітьми старшого дошкільного віку мовлення як психолінгвістичні феномени // Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том 4. Психологія розвитку дошкільника. Випуск 16. 2020. С. 195-209. Режим доступу: <http://www.appsychology.org.ua/index.php/ua/arkhiv-vydannia/tom-4/vipusk-16-2020>
15. Товкач І.Є. Підготовка майбутніх вихователів до взаємодії з батьками щодо формування в дітей основ культури читача» / І.Є. Товкач в електронному виданні «Народна освіта» (Випуск 2 (41) 2020 р.) Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=6188

Лабораторні заняття

Тема 1. Методика розвитку мовлення дітей раннього віку (1 год).

Спостереження індивідуально-групових, групових занять з дітьми третього, четвертого років життя (в умовах дистанційного навчання – перегляд відео з інтернет мереж). Обговорення методів розвитку мовлення дітей раннього віку, аналіз переглянутих занять.

Тема 2. Методика формування фонетичної, лексичної, граматичної компетенції (1 год.)

Спостереження тематичних, комплексних мовленнєвих занять в різних вікових групах. (в умовах дистанційного навчання – перегляд відео з інтернет мереж). Обговорення методів формування фонетичної, лексичної, граматичної компетенції, аналіз переглянутих занять.

Тема 3. Методика формування діалогової компетенції (2 год.)

Спостереження тематичних, комплексних мовленнєвих занять в різних вікових групах (в умовах дистанційного навчання – перегляд відео з інтернет мереж). Обговорення методів формування діалогової компетенції, аналіз переглянутих занять.

Тема 4. Формування усвідомлення дитиною мовлення (1 год).

Спостереження мовленнєвої діяльності в старшій групі (в умовах дистанційного навчання – перегляд відео з інтернет мереж). Обговорення методів і прийомів навчання дітей звукового аналізу слів, навчання читання, підготовки руки дитини до письма.

4.3. Організація самостійної роботи студентів

Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№	Завдання самостійної роботи За змістовими модулями	Критерії оцінювання		Бали
13М 1.	На основі опрацювання підручників, енциклопедій, словників, навчальних і методичних посібників у запропонованій літературі та періодичних виданнях зробити тлумачний словничок основних понять (не менше 50 найменувань з посиланнями на використані джерела для кожного поняття).	своєчасність виконання завдання,	1	5
		повний обсяг виконання завдання	1	
		якість виконання	1	
		креативний підхід	1	
		ініціативність	1	
ЗМ 2.	Виготовлення дидактичного посібника для роботи з дітьми дошкільного віку (тема і вікова група за вибором студента). Орієнтовні теми: «Іграшки», «Меблі», «Посуд», «Одяг і взуття», «Ми різні, але ми рідні», «Моя рідна Україна», «Скоро вже піду до школи» тощо.	самостійність у розробці посібника на обрану тему не менше 10 сторінок	2	10
		відповідність теми та змісту (для дітей і дорослих) програмовим вимогам, віковим та індивідуальним особливостям дітей	3	
		наявність у посібнику творів художньої літератури різних жанрів + ілюстрації	2	
		наявність у посібнику ігор та вправ (не менше 4-5)	2	
		естетичне оформлення посібника	1	
ЗМ 3.	Розробити анкету для батьків дітей молодшого дошкільного віку з проблеми формування інтересу до читання книжок; і анкету для вихователів дітей старшого дошкільного віку з проблеми навчання читання в умовах ЗДО та обробити отримані результати анкетування (не менше 5 осіб).	своєчасність виконання завдання	1	5
		Відповідність дібраних методик меті дослідження	1	
		наявність протоколів дослідження	1	
		Обґрунтованість висновків	2	
Максимальна кількість балів				20

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю

Контроль успішності та визначення рівня навчальних досягнень студентів проводиться відповідно до навчально–методичної карти дисципліни.

Формами поточного контролю є методи усної (опитування) та письмової перевірки (конспекти, тестові завдання, моделі).

Тематичний контроль – написання тестових робіт по завершенню вивчення навчального матеріалу певного модуля.

Форми поточного контролю: лекція (традиційна, проблемна, лекція-диспут) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (Power Point – Презентація), семінари, практичні та лабораторні заняття.

Дистанційне навчання здійснюється за допомогою комп'ютерних телекомунікацій, має наступні форми поточного контролю:

– Система Moodle - це платформа, на якій розміщені навчальні матеріали, реалізовується спілкування “студент-студент”, “студент-викладач”, контролюються знання студентів, але й здійснювати управління освітнім процесом.

– Cool Meet – проведення дистанційних конференцій, лекційних, семінарських та лабораторних занять, інших форм навчальних занять, проведених за допомогою засобів телекомунікацій і інших можливостей "Всесвітньої павутини".

У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів дистанційного навчання застосовуються такі методи:

➤ *Методи навчання за допомогою взаємодії слухача з освітніми ресурсами при мінімальній участі викладача і студентів (самонавчання).* Для розвитку цих методів характерний мультимедійний підхід, коли за допомогою різноманітних засобів створюються освітні ресурси: друковані, аудіо-, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж.

Методи індивідуалізованого викладання і навчання, для яких характерні взаємини одного студента з одним викладачем чи одного студента з іншим студентом (навчання "одиндо одного"). Ці методи реалізуються в дистанційній освіті в основному за допомогою таких технологій, як телефон, звичайна та електронна пошти; методи, в основі яких лежить надання студентам навчального матеріалу викладачем чи експертом, при якому студенти не відіграють активної ролі у комунікації (навчання "один до багатьох").

Методи, для яких характерна активна взаємодія між всіма учасниками освітнього процесу (навчання "багато до багатьох").

У процесі оцінювання поточних навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, колоквиуми.

➤ *Методи письмового контролю:* тести.

➤ *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

1.2. Форми і методи підсумкового контролю

➤ Форми підсумкового контролю дистанційного навчання: Екзамен (інтернет-трансляції).

Форми підсумкового контролю: Екзамен (письмовий)

У процесі оцінювання підсумкових навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

5.1.1. Орієнтовні питання до екзамену:

Теоретичні:

1. Законодавчо-нормативні засади організації освітньої діяльності з розвитку мовлення дітей в ЗДО.
2. Теоретичні (психологічні, педагогічні, лінгвістичні) особливості навчання дітей українського мови як державної.
3. Філософські й природничі засади дошкільної лінгводидактики.
4. Психологічні засади дошкільної лінгводидактики.
5. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти. Характеристика освітньої лінії «Мовлення дитини» Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція).
6. Лінгвістичні, лінгводидактичні, лінгвометодичні засади дошкільної лінгводидактики.
7. Методика навчання дітей рідної мови в творах К. Д. Ушинського.
8. Використання лінгводидактичного доробку Є. І. Тихеєвої у сучасній методиці розвитку мовлення дітей.
9. Концепція мовної освіти С. Ф. Русової: засоби, методи, форми та шляхи навчання дітей рідної мови.
10. Лінгводидактичний аспект педагогічної спадщини В.О.Сухомлинського.
11. Принципи навчання дітей рідної мови: загально-методичні, частково-методичні, спеціальні.
12. Методи і прийоми формування мовленнєвої компетенції (загальна характеристика).
13. Засоби розвитку мовлення дітей в закладі дошкільної освіти (загальна характеристика).
14. Закономірності засвоєння дітьми рідної мови.
15. Особливості планування освітнього процесу з розвитку мовлення в ЗДО. Види планування.
16. Шляхи розвитку мовлення дітей першого року життя.
17. Форми роботи з розвитку мовлення в закладі дошкільної освіти.
18. Особливості розвитку мовлення на другому році життя.
19. Становлення звукової культури мовлення. Особливості звуковимови дітей в різних вікових групах.
20. Закономірності засвоєння слова, особливості словника дітей різного віку.
21. Особливості становлення граматично правильного мовлення у дітей.

22. Особливості розвитку зв'язного мовлення у дітей дошкільного віку. Дослідження проблеми.
23. Особливості розвитку комунікативної діяльності у дітей дошкільного віку. Взаємозв'язки між становленням спілкування і розвитком мовлення.
24. Теоретичні засади методики навчання дітей грамоти.
25. Принципи організації мовленнєвого спілкування вихователя з дітьми.
26. Характеристика звукового аналітико-синтетичного методу навчання дітей грамоти.
27. Теоретичні засади розвитку художньо-мовленнєвої діяльності дітей.
28. Базові характеристики мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку.
29. Теоретичні засади методики формування оцінно-контрольних дій у начально-мовленнєвій діяльності.
30. Особливості сприймання дітьми художніх творів. Джерела і жанри художнього читання.

Методичні

31. Методика проведення занять з дітьми першого року життя.
32. Методика проведення занять з дітьми другого року життя, їх види й характеристика.
33. Характеристика бесіди як методу розвитку діалогічного мовлення дітей. Особливості підготовки і проведення.
34. Методика виховання звукової культури мовлення, формування фонетичної компетенції.
35. Мовленнєва підготовка дітей до школи.
36. Методика навчання дітей розповідання за дидактичними картинками в різних вікових групах.
37. Характеристика дидактичних ігор і вправ на розвиток компонентів звукової культури мовлення.
38. Методика словникової роботи, формування лексичної компетенції в різних вікових групах.
39. Методика навчання дітей розповіді з власного досвіду.
40. Драматизація та інсценування літературних творів дітьми дошкільного віку.
41. Розмови вихователя з дітьми, як метод розвитку діалогічного мовлення. Тематика, методика проведення.
42. Методика навчання дітей української мови як державної.
43. Методика підготовки руки дитини до письма; дотримання гігієнічних норм.
44. Методика ознайомлення дітей з буквами, прийоми навчання читання.

45. Методика використання різних театрів у закладі дошкільної освіти. 46. Завдання і зміст роботи з формування граматично правильного мовлення, формування граматичної компетенції в різних вікових групах.

47. Характеристика методів словникової роботи, формування лексичної компетенції.

48. Методика навчання дітей діалогічного спілкування.

49. Методика навчання дітей переказу літературних творів.

50. Методика розвитку мовлення дітей 3-го року життя.

51. Методика навчання дітей розповідання за іграшками.

52. Підготовка вихователя до літературних занять, методика їх проведення.

53. Види бесід за змістом художніх творів, методика їх проведення.

54. Завдання і зміст роботи з розвитку діамонологічної компетенції в різних вікових групах.

55. Методика заучування віршів в різних вікових групах.

56. Методика навчання дітей творчого розповідання.

57. Співпраця закладу дошкільної освіти з сім'єю з питань розвитку мовлення.

58. Методи та прийоми формування граматично правильного мовлення.

59. Завдання і зміст роботи з розвитку художньо-мовленнєвої компетенції в різних вікових групах.

60. Методика ознайомлення дітей зі словом, реченням.

Практичні

61. Скласти план-конспект літературного заняття для дітей 5-го року життя.

62. Скласти план-конспект заняття з ознайомлення дітей з якостями і властивостями предметів.

63. Скласти орієнтований план роботи з розвитку мовлення й мовленнєвого спілкування на один день (вікова група на вибір).

64. Прийоми навчання дітей творчої розповіді. Скласти зразок творчої розповіді.

65. Скласти план-конспект заняття з навчання дітей творчого розповідання за набором іграшок.

66. Скласти план бесіди на тему (за власним вибором) для дітей 6-го року життя.

67. Скласти план-конспект мовленнєвого заняття для дітей 3-го року життя.

68. Навести приклади дидактичних ігор та лексичних вправ на активізацію словника дітей.

69. Скласти план комплексного заняття з розвитку мовлення для дітей 4-го року життя.

70. Скласти план комплексного заняття з розвитку мовлення для дітей 5-го року життя.
71. Скласти анотацію на дидактичну картину. Вказати вікову групу, мету використання та можливі варіанти занять з картиною.
72. Навести приклади дидактичних ігор та вправ на формування граматично правильного мовлення.
73. Скласти розповідь із звуконаслідуванням. Визначити специфіку таких розповідей, розкрити методику їх проведення.
74. Скласти план-конспект заняття з навчання дітей складання казок. Навести приклад власної казки.
75. Назвати та охарактеризувати дидактичний матеріал з навчання дітей елементів граматики.
76. Завдання навчання описової розповіді. Скласти зразок описової розповіді про іграшку.
77. Скласти план-конспект заняття з навчання звукового аналізу в старшій групі.
78. Скласти поетапний план підготовки до проведення гри-драматизації для дітей 6-го року життя (за обраним твором).
79. Скласти план бесіди за картиною, обґрунтувати систему запитань.
80. Скласти план бесіди, у ході якої передбачається постановка дітьми запитань до вихователя або дітей одне одного.
81. Розробити діагностичну методику обстеження звукової сторони мовлення дітей 4-го року життя.
82. Скласти план-конспект заняття для дітей 7-го року життя з навчання невербальним засобам спілкування.
83. Вимоги до зразка розповіді вихователя. Скласти приклад розповіді з власного досвіду, проаналізувати його відповідність визначеним вимогам.
84. Скласти план тематичного заняття з виховання звукової культури мовлення для дітей 4-го року життя.
85. Скласти план-конспект тематичного заняття з словникової роботи для дітей 5-го року життя.
86. Скласти план-конспект заняття з навчання дітей української мови як державної.
87. Скласти анкету для батьків, метою якої є вивчення впливу родинного спілкування на розвиток мовлення, мовленнєвого спілкування у дітей.
88. Створити розробку дидактичної гри, метою якої є розвиток умінь діалогічного спілкування.
89. Розробити діагностичну методику обстеження граматично правильного мовлення дітей 5-го року життя.

90. Розробити діагностичну методику перевірки вміння дітей 6-го року життя здійснювати звуковий аналіз слів.

5.2.2. Завдання для поточного контролю:

1. Проаналізуйте зміст освітнього напрямку «Мовлення дитини» Базового компонента дошкільної освіти (2021 р.).

2. Продемонструйте особливості реалізації змісту освітньої лінії «Мовлення дитини» в програмі «Українське дошкілля» (2017 р.)

3.Продемонструйте особливості реалізації змісту освітнього напрямку «Мовлення дитини» в програмі «Дитина» (2016 р) і порівняйте з оновленим розділом в програмі «Дитина» (2020 р.)

4. Продемонструйте особливості реалізації змісту освітнього напрямку «Мовлення дитини» в програмі «Впевнений старт» (2017-2019 р.р.).

5. Продемонструйте особливості реалізації змісту освітнього напрямку «Мовлення дитини» в програмі «Я у світі» (2019 р.р.).

6.Охарактеризуйте мовленнєві досягнення дитини молодшого дошкільного віку.

7. Охарактеризуйте мовленнєві досягнення дитини середнього дошкільного віку.

8. Охарактеризуйте мовленнєві досягнення дитини старшого дошкільного віку.

5.2.3. Тематичний контроль

Зразок модульної контрольної роботи:

Модульна контрольна робота № 1.

1. Розкрийте поняття «мовленнєва компетенція» це –

2. Визначте правильну відповідь: Взаємозв'язки між розвитком мовлення і спілкування досліджували:

Варіанти відповідей:

А) М.І.Лісіна;

Б) А.М.Богущ;

В) К.І.Крутій;

Г) Т.О.Піроженко.

3. Дайте декілька правильних відповідей: структурними компонентами мовленнєвої компетенції є :

Варіанти відповідей:

А) комунікативна;

Б) фонетична;

В) когнітивна;

Г) граматична;

- Д) діалогова;
- Е) лексична.

Підсумковий контроль здійснюється у формі тестового екзамену з урахуванням поточного та тематичного оцінювання, а також виконання усіх видів самостійної роботи.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Контроль успішності студентів із урахуванням поточного і підсумкового оцінювання проводиться відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види і терміни контролю. Підсумковий рейтинговий бал складається з суми семестрових рейтингових балів. **Шкала оцінювання поточного контролю.**

1. Відповідь студента на семінарському занятті оцінюється: 0 балів – відповідь відсутня. 1 бал – відповідь частково правильна, але студент допускається значної кількості грубих помилок. 2 бали – відповідь студента частково правильна, але допускаються значні помилки. 3 бали – відповідь правильна, неповна, студент не допускається помилок. 4 бали – відповідь правильна, повна, без помилок.

2. У разі відсутності студента на семінарському занятті відповідь надіслана у середовище Moodle у визначені терміни оцінюється: 1 бал - відповідь студента частково правильна, але допускаються значні помилки. 2 бали – відповідь правильна, неповна, студент не допускається помилок. 3 бали - відповідь правильна, повна, без помилок.

Критерії оцінювання підсумкових (модульних) контрольних робіт Протягом вивчення дисципліни проводиться дві модульних контрольних роботи. Модульна робота передбачає виконання студентом тестового завдання з відповідним розрахунком балів (за правильну відповідь на одне питання студент отримує 1 бал; всього в тесті 10 питань). Критерії оцінювання залікового завдання 0 - 5 балів – завдання виконане частково (тема розкрита не повністю, відсутня презентація, оформлення не відповідає вимогам). 7 балів – завдання виконане частково (тема розкрита повністю, відсутня презентація, оформлення не відповідає вимогам). 8 балів – завдання виконане частково (тема розкрита повністю, презентація частково супроводжує зміст доповіді, оформлення відповідає вимогам). 9 балів - завдання виконане частково (тема розкрита повністю, презентація повністю супроводжує зміст доповіді, оформлення відповідає вимогам). 10 балів - завдання виконане повністю (тема розкрита повністю, презентація повністю супроводжує зміст доповіді, оформлення відповідає вимогам).

Підсумковий рейтинговий бал складається з суми семестрових рейтингових балів.

Допуск до іспиту студенти отримують за сумою балів отриманих під час відповідей на семінарських та практичних заняттях, результатів написання модульних контрольних робіт, захисту залікового проекту у вигляді презентації.

Поточна успішність з дисципліни оцінюється від 0 до 60 балів включно (40 балів відводиться на іспит) і розподіляється наступним чином: відповіді на семінарських та практичних заняттях – 45 балів; модульні контрольні роботи - 20 балів, заліковий проект - 5 балів.

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

**Шкала оцінювання результатів ПОТОЧНИХ (СЕМЕСТРОВИХ)
видів навчальної діяльності: національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для оцінювання результатів поточних (семестрових) видів навчальної діяльності
54-60	A	відмінно
48-53	B	добре
42-47	C	
39-41	D	
36-38	E	задовільно
21-35	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання окремих видів навчальної діяльності
0-20	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання результатів ЕКЗАМЕНУ: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
36-40	A	відмінно
32-35	B	добре
28-31	C	
26-27	D	задовільно
24-25	E	
14-23	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-13	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. Навчально-методична карта дисципліни

Модулі	Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3
Теоретичні розділи			
Теми лекцій	<p>1. Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики</p> <p>2. Закономірності становлення і розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування у дітей</p> <p>3. Професійно-мовленнєве спілкування вихователя як комунікативний чинник розвитку мовлення дітей</p> <p>4. Завдання, зміст, засоби, форми, методи і прийоми розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування дітей.</p>	<p>1. Методика розвитку мовлення дітей раннього віку</p> <p>2. Методика виховання звукової культури мовлення, формування фонетичної компетенції</p> <p>3. Методика словникової роботи, формування лексичної компетенції</p> <p>4. Методика формування граматичної правильності мовлення, граматичної компетенції</p> <p>5. Методика розвитку зв'язного мовлення, формування діалогової компетенції</p>	<p>1. Методика навчання української мови як державної</p> <p>2. Методика навчання дітей елементів грамоти.</p>
Теми семінарських (практичних) занять	<p>1. Філософські, природничі, психологічні, лінгвістичні та лінгводидактичні засади дошкільної лінгводидактики (с) - 2 б.</p> <p>2. Базові характеристики мовленнєвого розвитку та спілкування дітей різних вікових груп (с) - 2 б.</p> <p>3. Становлення і розвиток комунікативно-мовленнєвої діяльності протягом дошкільного дитинства (с) - 2 б.</p> <p>4. Сутність поняття «мовленнєва компетенція». Завдання і зміст роботи з формування мовленнєвої компетенції згідно чинних освітніх програм. (с) 2 б.</p> <p>5. Сучасні форми, методи, прийоми, засоби освітньої роботи з розвитку мовлення в закладі дошкільної освіти (п) - 2 б.</p>	<p>1. Закономірності становлення і розвитку мовлення дітей раннього віку. (с) 2 б.</p> <p>2. Методика ознайомлення дітей з художньою літературою, формування художньо-мовленнєвої компетенції (с)</p> <p>3. Методика розвитку мовлення дітей раннього віку. (п) - 2 б.</p> <p>4. Основні напрями навчання мови і розвитку мовлення дітей дошкільного віку. (п) 2 б.</p> <p>5. Методика розвитку зв'язного мовлення, організації комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей дошкільного віку (п) - 2 б.</p>	<p>1. Теоретико-методичні засади навчання української мови як державної. (с) 2</p> <p>2. Методика навчання дітей елементів грамоти (п) - 2 б</p>
Самостійна робота	5 б	10 б	5 б
Лабораторні заняття		<p>1. Методика розвитку мовлення дітей раннього віку. 1б.</p> <p>2. Методика формування фонетичної, лексичної, граматичної компетенції. 1б</p> <p>3. Методика формування діалогової компетенції 1б.</p>	
Вид контролю	МКР-5 б.	МКР-5 б.	МКР-5 б.
ЕКЗАМЕН-40 балів			

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні

1. Базовий компонент дошкільної освіти 2020. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovooho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
 2. Державний стандарт початкової освіти. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
 3. Закон про дошкільну освіту. Редакція станом на 05.09.2017 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
 4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
 5. Білан О.І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О.І. Білан; за заг.ред. О.В.Низковської. 2017. 256 с.
1. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М. Богуш, Н.В. Гавриш. К.: Видавничий дім «Слово», 2013 (2015). 704 с.
 2. Богуш А. М. Навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах національних спільнот: програма та навчально-методичні рекомендації / А.М.Богуш. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 136 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/12navchannya-ditej-ukrmovi-v-dnz-naczspilnot-bogush.pdf>
 3. Богуш А. М. Перші кроки грамоти: передшкільний вік [Текст] : навч. посіб. / А.М. Богуш, Н.В. Маліновська. К. : Слово, 2013. 424 с.
 4. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і практика навчання дітей рідної мови: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш / За ред А. М. Богуш. К. : Вища школа, 2007. 542 с. <http://194.44.152.155/elib/local/sk727623.pdf>
 5. Богуш А. М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи: навчально-методичний посібник / А. М. Богуш, Н. І. Луцан. К. : Видавничий дім “Слово”, 2008. 256 с.
 6. Богуш А. М. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах / А. М. Богуш, Н. Гавриш, Т. Хома. К. : Видавничий дім “Слово”, 2006. 304 с.
 7. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, О. В. Саприкіна. К. : Видавничий дім “Слово”, 2009. 408 с.
 8. Богуш А. М. Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах / А. М. Богуш. К. : Видавничий дім “Слово”, 2008. 440 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://library.udpu.edu.ua/library_files/416305.pdf
 9. Богуш А. М. Гавриш Н.В. Запрошуємо до розмови. Розповідання за сюжетними картинками. Методичний посібник. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://www.geneza.ua/product/258>
 10. Гавриш Н. Розвиток зв'язного мовлення дошкільнят: навч.-метод. посіб. К. Вид. дім «Шкільний світ» : вид. Л. Галіцина, 2006. 119 с.

11. Дитина. Освітня програма для дітей від 2 до 7 років. – Київ, К: ун.-т ім. Б.Грінченка. – 2020. – 440 с.
12. Калмикова Л.О. Перспективність і наступність у навчанні мови й розвитку мовлення дітей дошкільного і молодшого шкільного віку: психолінгвістичний і лінгвометодичний виміри : навч. метод. пос. / Л.О.Калмикова. Київ : ВидавничийДім «Слово», 2017. 448 с.
13. Крутій К. Л. Створення мовленнєвого середовища: теоретичні засади і практична реалізація / К. Л. Крутій. Запоріжжя, ТОВ “ЛПІСлдіт”,2001. 164 с.
14. Луценко І. О. Теоретичні і методичні засади розвитку комунікативно-мовленнєвої сфери дитини. Від народження до 6 років : монографія / І. О. Луценко. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 291 с.
15. Луценко І. О. Дитина і дорослий: вчимося спілкуватися: Готуємося до мовленнєвого спілкування з дошкільниками. – К. : Світич, 2013. 203 с.
16. Луценко І. О. Спілкуємося на рівних. Організація комунікативно-мовленнєвої діяльності дошкільнят на засадах дитиноцентризму/ І.О.Луценко // Дошкільне виховання, 2015. № 1. С.5-10.
17. Малярчук А. Я. Обстеження мовлення дітей: Дидактичний матеріал / А. Я. Малярчук. К. : Літера ЛТД, 2003, 104 с.
18. Навчання дітей дошкільного віку рідної мови : навчальний посібник / уклад. Л.В. Іщенко – Умань: ПП «Жовтий», 2013. 138 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу
<http://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/1268/1/%D0%9D%D0%90%D0%92%D0%A7%D0%90%D0%9D%D0%9D%D0%AF%20%D0%94%D0%86%D0%A2%D0%95%D0%99%20%D0%94%D0%9E%D0%A8%D0%9A%D0%86%D0%9B%D0%AC%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%9E%20%D0%92%D0%86%D0%9A%D0%A3%20%D0%A0%D0%86%D0%94%D0%9D%D0%9E%D0%87%20%D0%9C%D0%9E%D0%92%D0%98.pdf>
19. Олійник О. М. Театрально-ігрова діяльність в умовах дошкільного навчального закладу : навч.-метод. посіб. / О. М. Олійник. Кам'янець-Подільський : Волощук В. О., 2017. 163 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/1632/Oliinyk-O.M.-Teatralno-ihrova-diialnist-v-umovakh-doshkilnoho-navchalnoho-zakladu.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
20. Піроженко Т.О., Хартман О.Ю. Парціальна програма з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей від 4 до 6-7 років «Вчимося жити разом». К.: Видавництво «Алатон», 2016. 32 с.
21. Піроженко Т.О. та ін.. Методичний посібник до парціальної програми з розвитку з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей від 4 до 6-7 років «Вчимося жити разом». К.: Видавництво «Алатон», 2016. 112 с.
22. Програми для 1-4 класів. Програми нової української школи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
23. Товкач І.Є Слово. Речення. Звуки: методичний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 176 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
24. Товкач І.Є Слово. Речення. Звуки: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.1 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 80 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
25. Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: методичний посібник: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 176 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).
26. Товкач І.Є. Звуки. Букви. Читання: навчальний посібник: у 2 ч. Ч.2 / І.Є. Товкач. Х.: В-во «Ранок». 2015. 96 с. (Серія «Віконечко у світ грамоти»).

27. Я у світі. Програма розвитку дитини від народження до шести років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.]; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ: ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2019. 488 с.

Допоміжні

1. Богданець-Білоskalенко Н.І. У барвистому віночку. Хрестоматія. Навчальний посібник для розвитку дітей дошкільного віку у дошкільному навчальному закладі / Упор. Н.І. Богданець-Білоskalенко. К. : Видавничий Дім «Слово», 2012. 728 с.
2. Богуш А. Вибрані науково-педагогічні статті / Упоряд. Л.В. Калуська / За заг. ред. А.М. Богуш. – Тернопіль : Підручники і посібники. 2019. – 304 с.
3. Дошкільна лінгводидактика: Хрестоматія : Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. / Упор. Богуш А.М. Частина I та II. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. 720 с.
4. Завязун Т.В. До проблеми розвитку мовлення дошкільників. .[Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zippo.net.ua/data/files/KafPsihol/MetodRobota/mr_Zvyazun.pdf
5. Крутій К. Навчання української мови дітей дошкільного віку: теорія і практика / К. Крутій. Запоріжжя: ЛПКС, 2000. – 156 с.
6. Крутій К.Л. Методика проведення індивідуальних занять із мовленнєво пасивними дітьми дошкільного віку. Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2003. 320 с.
7. Кондратюк С.Г. Шляхи використання літератури напрямку нон-фікшн у закладах дошкільної освіти: інтегрований підхід/ С.Г. Кондратюк // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: : (Частина II: Педагогічні науки). № 1 (324) березень 2019. С.249-260.
8. Манько Н. В. Діагностика та корекція мовленнєвого розвитку дітей раннього віку : науково-методичний посібник / Н. В. Манько. К. :, 2008. 256 с. Режим доступу: <https://www.criticalthinking.expert/book-criticalthinking/osnovy-krytychnogo-myslennya-navchalnyj-posibnyk-dlya-uchniv-10-11-klasiv-zagalnoosvitnih-navchalnyh-zakladiv.pdf>
9. Товкач І.Є. Працюють усі навколо нас: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2015. 96 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
10. Товкач І.Є. Тварини: дикі та свійські: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2015. 88 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
11. Товкач І.Є. Рослини: овочі та фрукти: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. – К. : В-во «Грамота». 2016. 86 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
12. Товкач І. Як розвивати мовлення наймолодших / Ірина Товкач // Палітра педагога. 2016. № 4. С. 3-6.
13. Товкач І.Є. Транспорт: навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2018. 87 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
14. Товкач І. Художньо-мовленнєва діяльність дітей : організаційні аспекти / І. Товкач // Палітра педагога. 2018. № 2. С. 3 -7.
15. Товкач І.Є. Рослини: квіти та трави : навч. посіб. для дітей ст. дошк. віку / І.Є. Товкач. К. : В-во «Грамота». 2019. 80 с. (Серія «Розглядай та пізнавай»).
16. Товкач І.Є. Як весело й цікаво підготуватися до прогулянки / Г.В. Беленька, І.Є. Товкач // Вихователь-методист дошкільного закладу. 2018. №5. С. 24 – 29.

17. Товкач І.Є. Розуміння й усвідомлення дітьми старшого дошкільного віку мовлення як психолінгвістичні феномени // Актуальні проблеми психології. Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том 4. Психологія розвитку дошкільника. Випуск 16. 2020. С.195-209. Режим доступу: <http://www.apppsychology.org.ua/index.php/ua/arkhiv-vydannia/tom-4/vipusk-16-2020>
18. Товкач І.Є. Підготовка майбутніх вихователів до взаємодії з батьками щодо формування в дітей основ культури читача» / І.Є. Товкач в електронному виданні «Народна освіта» (Випуск 2 (41) 2020 р.) Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=6188

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського . Режим доступу: <http://www.dnpb.gov.ua/>
3. Наукова бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова. Режим доступу: <http://lib.npu.edu.ua/>
4. Українська дитяча література. Режими доступу:
http://svitliteraturu.com/load/ditjacha_literatura/ukrajinska_ditjacha_literatura/32
<http://www.grani-t.com.ua/child/podcast/2775>
<https://www.youtube.com/watch?v=ApI1YowtGls>
https://www.yakaboo.ua/ua/vtecha.html#media_popup_fragment
<https://www.yakaboo.ua/ua/jelektronnye-knigi/elektronnye-knigi-detskaja-literatura.html>
5. Зарубіжна дитяча література. Режими доступу:
http://svitliteraturu.com/load/ditjacha_literatura/zarubizhna_ditjacha_literatura/31
http://svitliteraturu.com/load/ditjacha_literatura/rosijska_ditjacha_literatura/33
<http://educat.at.ua/load/chitannja/38https://www.yakaboo.ua/ua/duzhe-golodna-gusenycja.html>